

Kees Broere staat ergens voor

door Eric de Brabander

Kees Broere is correspondent voor de Volkskrant en columnist voor One World, een blad dat tienmaal per jaar verschijnt en uitgegeven wordt door het National Committee for International Cooperation and Sustainable Development. Dit blad verkoopt zichzelf met de slogan: 'journalistiek voor een eerlijke en duurzame wereld'. Dat zegt veel over wat voor journalist en correspondent Broere is en waarvoor hij staat.

In 1998 vertrok hij naar Afrika om voor de Volkskrant te werken in Nairobi, in Kenia. Ook verbleef hij vijf jaar in Zuid-Azië. Afrika en Azië als werkgebied ruilde hij twee jaar geleden in voor Curaçao.

We hebben, kortom, te maken met een kosmopoliet.

Een lezer die is gewend aan de huidige tijd, waar informatie razendsnel opgeslurpt kan worden vanaf de beeldschermen van computers, laptops en smartphones, doet er goed aan eerst rustig een gemakkelijke stoel te zoeken voordat hij het boek Pom openslaat. Kees Broere heeft flink de rem op zijn pen gezet, zo leek het nadat ik een aantal bladzijden gelezen had. Het boek kabbelt schijnbaar in een rustig tempo voort. Schijnbaar, want in het Afrika van de jaren negentig gebeurt in sneltreinvaart zoveel op sociaal, sociologisch en economisch gebied en elk van die gebeurtenissen krijgt in Pom de nodige aandacht.

Met Pom debuteert Kees Broere niet als romancier. Hij publiceerde al eerder twee romans, onder de naam Kees Asten.

Peter Flinck, hoofdpersoon in de roman, wordt door zijn werkgever uitgezonden naar Nairobi, Kenia. In Kenia vergaart hij al snel een gemêleerd gezelschap om zich heen. Expats en Kenianen in alle maten en soorten. Vooringenomen mensen, zelfingenomen mensen en mensen met een duidelijke toekomstvisie. Flinck wordt door al die mensen in zijn existentie goed door elkaar gerammeld, zodanig dat hij begint te twifelen aan zijn eigen 'vooringenomen' identiteit. Een zoektocht naar identiteit is onzinnig, zo leert Peter. Die dichten de mensen in je directe omgeving je wel toe.

Rohihlala, bijvoorbeeld. De echte voornaam van Nelson Mandela. Voor de blanke overheersers was Rohihlala onuitspreekbaar. Het verhaal gaat dat een Britse onderwijzer hem Nelson noemde. Nu ligt identiteit natuurlijk niet alleen vastgebakken in een naam. Maar het is een voorbeeld van het stuitende gemak waarmee mensen hun identiteit wordt ontnomen, zoals dat in de koloniën zo vaak werd gedaan.

Peters moeder Eva, een gepensioneerd arts, had Peter vanaf zijn geboorte geboetseerd tot wat hij dacht te zijn vóór zijn vertrek naar Afrika. Net zoals zijn vrienden Sander en Marleen met hem gedaan hadden. Zij hadden hem gevormd tot wat hij was.

‘Wie ben je Peter?’ vraagt zijn moeder.

‘Ik ben de zoon van Eva.’

‘Je hebt gelijk, je bent mijn zoon, mijn enig kind. Wie ben je zonder mij?’

‘We gaan het meemaken. In Nairobi, zonder jou. Ik zal het ontdekken.’

En zo begint de ontdekkingsreis.

Om iets te leren moet je soms iets vergeten wat je eerder hebt geleerd, zegt Peter enkele bladzijden verder. ‘Het product Peter, als de glorieuze top van alles wat jouw moeder dapper tot stand heeft gebracht,’ constateert een Keniase vriendin van Peter.

Een discussie over kolonisatie en het verlies van eigen identiteit boeide me omdat deze discussie zo universeel is en net als in alle voormalige koloniën ook op Curaçao had kunnen plaatsvinden. Gekoloniseerd zijn betekent behalve uitbuiting ook beroofd zijn van je eigen geschiedenis. Zonder geschiedenis geen identiteit. Mensen met een koloniaal verleden zijn mensen die snappen dat zij zichzelf niet kunnen kennen. Koloniaal geperverteerd, zo noemt Broere het.

Broere laat in zijn boek zien hoe de Afrikaanse mens waarheden die diametraal tegenover elkaar staan, toch naast elkaar kan accepteren. Als voorbeeld gebruikt hij de evolutieleer en de Bijbel. ‘Misschien’, zo laat hij een van zijn personages zeggen, ‘gaat het niet om waarheid, maar om de functie van het verhaal. Dus niet, wat wordt er verteld, maar waarom wordt iets verteld.’

Pom gaat niet uitsluitend over identiteit in een razendsnel veranderend Afrika, het gaat ook over de waarde van het leven, of beter gezegd: de afwezigheid daarvan. Sophie, een Afrikaanse vriendin van Peter, zegt het zo, als ze na een wilde nacht in zijn bed wakker wordt en zich lui omdraait: ‘Wij

snakken allemaal naar onsterfelijkheid, maar vervelen ons kapot op een zondagmiddag.' Om eraan toe te voegen: 'Ik heb me geen moment verveeld.'

Op een vrijdagochtend, in augustus 1998, knalden de ramen uit het kantoorgebouw van de Nederlandse ambassade in Nairobi. Bij de Amerikaanse ambassade was een autobom ontploft. Tweehonderd doden. De voorbode van een reeks aanslagen die een aantal jaren later zou uitmonden in het ineensstorten van de Twin Towers in New York. De naam Osama Bin Ladensde toen al rond binnen de Keniaanse geheime dienst, en niet veel later daarbuiten. Peter Flinck was erbij. Hij werd door de Nederlandse geheime dienst geronseld om bij zijn moslimkennissen zijn oor te luisteren te leggen, op zoek naar subversieve elementen. Maar Peters sympathie lag niet eenduidig bij de voormalige westerse kolonistoren. Hij was gefascineerd door de islamitische cultuur. Niet alleen vanwege het onbekende daarin. En Peter was dichter bij terrorisme dan hij vermoedde, door zijn vriendschap met de radicaliserende Saida. Peters atheïsme gedijde het best in spirituele grond, zo stelt de schrijver.

Een ongemakkelijke, ontregelende maar ook ontroerende roman, zo werd Pom in de Volkskrant aangekondigd.

En de titel?

Pom was het konijn van Peters Nederlandse vrienden Marleen en Sander. Dat konijn legt op de laatste bladzijde het loodje.

Bron: *Antilliaans Dagblad*, 30 januari 2019